

Зоряний ключ

Олесь Бердник

ЗОРЯНИЙ КЛЮЧ

1984-1989

Пісня золотого човняра*

Човен золотий в океані див,
Зоряне вітрило напинається.
Воротар Життя знов у путь відплив,
До Землі закохано всміхається...
Слався, ясний човен кохання,
Ти пливи, пливи в далину.
Даруй надію, даруй світання,
Даруй нам вічну весну!
Пломінний потік радісно струмить.
Поспішай з відкритими долонями,
Неповторна мить сповнює блакить
Вогняної пісні передзвонами.
Розриває міх зоряний гінець,
Щедро сипле диво-самоцвітами,
А Земля спліта сонячний вінець
З травами, деревами і квітами...

Пісня місячної ночі*

Срібна нитка печалі, срібна нитка надії
Простяглася у даль, простяглася у світ...
Понад Шляхом Чумацьким срібний лебідь леліє
Таємниче мереживо літ...
Збережи, схорони
Серця світ серед ночі химер,
Під крилом сивини
Голос казки святої не вмер...
Ти посій на лани
Тиху радість, що зріє тепер...
Сновидіння, примари — то лиш знаки полону,
Та згадай, що не вічна й найбільша мара,
І життя самоцвіт у празорянім лоні
Пломеніє, горить — не згора!
Я тебе заколишу, як мати дитину,

Ти мужній і зростає у колысці моїй,
А як поклики сурми над світом полинуть —
Будь готовий ступити у бій!

* * *

Для сліпців є пільма,*
А для зрячого нема.
Ширше серце розкривай —
Загорівся небокрай!
Нищать ся пожарами
Тільки порохи,
Тішаються примарами
Лише дітлахи.
Ген поза туманами
Дивна глибина,
А понад обманами —
Зоряна весна!
Боягузам — страх і жах,
Шукачам — вогнений шлях!
Хто по ньому піде — знай:
У казковий прийде Край!
В лоні темряви дріма
Мати Всесвіту сама.
Хто летить без вороття —
Нове матиме життя!

Розмова з тишею*
Як затихнуть громи стоголосі,
Як замовкне музика й слова,
Серце мови огняної просить
І в душі мовчання ожива...
Ти тоді прислухайся до тиші,
Там нечутно калатає дзвін...
З вічності таємний вітер дише,
Заклика до полум'яних змін,
Небосхил прадавні руна пише
І шепоче дивну казку він...
Не забудь, не одвернись од неї,
У глибинах духу схорони,
Пролети над сонною землею

І посій на батьківські лани...
Збереже празоряне насіння
Подих материнської весни,
У прийдешнє виросте пагіння
Понад віковічні бур'яни...
Зродиться крилате покоління
Без руїн, і смерті, і війни...
Як затихнуть громи стоголосі...

Пісня вічного вогню*
Палає небокрай,
Світанкова пора...
Вставай, вставай, вставай —
Горить Нова Зоря!
І хто б де не умер —
Від зради чи в борні —
Воскресніте тепер
У Вічному Вогні!
Встаньте, убиті
Сестри й брати!
Брама відкрита
В нові світи!
Смерті немає —
То лиш мара,
Дух не згасає,
Дух не вмира!
Клубиться чорний дим,
Планета у вогні,
Над обрієм земним
Потвори навісні.
Та повстають сини,
Щоб подолати лють,
На вічний мир вони
Всім руки подають!
Вирує лан життя,
І голуби над ним...
Немає вороття
Руйнаторам сліпим,
Бо діти вояків,
Що впали у борні,
Ідуть з усіх країв

У лави вогняні!

Батьківське напуття*

Сину праведний мій,

Ти вступаєш у бій,

Я дарую тобі

Вогняний буревій!

Я дарую тобі...

Ти обман спопели,

Ти пільму повали,

Засвіти Новий День

Поміж мороки й мли!

Засвіти Новий День...

Ти виходиш на шлях,

Ти ідеш по світах,

Засівай Диво-Цвіт

На пустельних полях...

Засівай Диво-Цвіт...

Хай дозріють плоди,

Хай не буде біди!

Всюди Мир і Любов

Назавжди, назавжди!

Всюди Мир і Любов —

Назавжди...

Пісня нежданого друга*

Чи у тиші, чи під ураганом,

Під дощами, під промінням зір

В серці радість з'явиться неждано,

То мій добрий вісник — ти йому повір!

У пустелі чи під громи бою

Я нечутно поруч тебе йду...

Щит блакитний вічно над тобою,

Будь спокійний, брате, я не підведу.

А захочеш глянути у очі

Побратиму з Краю Таїни —

Подивись на зорі опівночі,

І послухай тихий голос далини...

Вогонь розсудить все*

Вогонь розсудить все. Нехай лютує ворог.

Зірниця наступа. І новин день несе.
Загримотить гроза. Не втримається морок.
Вогонь розсудить все.

Палахкотять міста. І гримають гармати.
Тримайся, брате мій, в біді не охолонь.
Якщо ти вогняний — не бійся умирати!
Розсудить все вогонь.

Вогонь розсудить все... І успіхи, й невдачі,
І сивизну густу біля солдатських скронь.
Всього ще буде — сліз і радості, одначе
Розсудить все вогонь.

Народження і смерть — то спалахи й згасання,
Але вогонь життя і в сонці, і в золі,
В польоті журавлів, у тиші, і в коханні
У Матері-Землі...

Її потік життя пільма не подолає,
Ще буревію гнів планету потрясе...
Хто витрима грозу — той піде до безкраю.
Вогонь розсудить все!
Вогонь розсудить все!

Маки*
Барви світанкові, маки рожеві,
Діви-Природи вуста...
Квітами тими Землі-Королеви
Ніжна любов пророста...
Маки червоні
Маки багряні,
Білії маки, мов сніг...
Крила пелюсток —
дрімаючі птахи —
Тихо спадають до ніг...
Спокою чари, тайна кохання —
Все в кольорів глибині...
Туга смеркання, втіха кохання
Там спочивають у сні...
Та не піддайся дрімоті знемоги,

Друже захоплений мій.
Зернята маків, як стяг перемоги,
В серце гаряче посій!

Лиш тоді...*

Лиш тоді, лиш тоді, як затихають всі слова —
Тайни гук, правди звук в надрах серця ожива...
Відчиняйте, відкривайте брами темряви і мли,
І у небо вилітайте, де живуть орли...
Шепіт зір, тайну зір — хто її відчує, як?
В кожному дні, в кожному сні побратимів Диво-знак...
Я нечутно, обережно, я незримо підійду,
І біду, неначе хмару, тихо одведу...
Духу вір, серцю вір! Поєднаймо Ти і Я!
Там, де лад і Любов, пролягла Тропа Моя...
У вогненнім дивоколі — понад прірвою віків,
Підхопіте, збережіте Материнський Спів...

Пісня зоряного Дивокола*

В Полум'янім полі, в тайнім Дивоколі,
Де пасуться коні чарівного сну,
Птахи виростають в огненнім приволлі
І летять у казку, в Зоряну Весну.
Лебеді дитинства, станьте на хвилину,
Та візьміть на крила доленьку мою.
Землю я покину, з вами я полину,
Де квітує тайна в Батьківськім Гаю.
Ключ не зупинити, крил не доточити,
Птах давно тріпоче в серденьку твоїм!
Лише власні крила повертають силу
Відшукати стежку в Материнський Дім!

Вічний діалог*

— Розкажи мені, дубе, по щирості,
Де захована міцність твоя?
— У глибинах землі материнської
Її дивна пливе течія,
У глибинах землі материнської
Зберігається сила моя...
— Де ти, орле, напоений силою,
Хто викохував крила тобі?

— Міць польоту у горах зродилася,
А надія — в тяжкій боротьбі,
Міць польоту у горах зродилася,
Зору ясність — в тяжкій боротьбі!
— Розкажіть мені, зорі тривожнії,
Де прихована міцність буття?
— Крила Всесвіту — в подиху кожному,
У найменшій іскрині життя,
Крила Всесвіту — в подиху кожному,
У щоденній хвилині життя...

Вічна мить
Охопить
Вічну мить
Ти зумій, любий друже, зумій!
Не летить
Диво-мить,
То летить дум розгублений рій!
Смій налить
В ніжну мить
Всеохопності вічний напій,
Не біжить
Вічна мить,
То біжить дух стривожений твій!
Давня казка усіх в павутину сповила,
Ніби зла ворожба,
Тане мить, тане мить, опускаються крила...
Ох, навіщо життя боротьба?
Понад Всесвітом плачуть обірвані струни,
Кобза серця мовчить...
Шепчуть привиди пам'яті, котяться луни:
— Де ти, де ти, загублена мить?..

* * *

І день, і ніч*
Зникають пріч,
І не змика
Планета віч,
Гуде орган,
Лунає річ,

В огні війни
Вирує січ...
В імлу, в туман ведуть сліди,
На землю падають плоди...
Хоч тисячу віків іди,
Не знайдеш чистої води...
Де ти, Земле, опинилась, де ти,
Квітами засіяна плането?
Триває бій
На полі мрій,
Кипить у злі
Жорстокий змій,
Кує війну
В імлі густій,
Щоб кинуть світ
У огневій!
Нащо ж були тяжкі віки,
Нащо ми сіяли квітки,
Чому не сядуть ластівки
В долоню нашої руки?
Стрепенися в радісному леті,
Квітами засіяна плането!
Лети, лети
В ясні світи,
Будуй у мир
Міцні мости.
Тобі довіку
В даль іти
До сонця світлої мети!..

* * *

Із полонин земної матері*
Ідемо в зоряні ліси,
Вже в галактичному фарватері
Лунають наші голоси.
Але дороги поміж зорями
Замків не знімуть — не проси!
Зростають між земними горами
Сади любові і краси...

Встає за обрієм примарами
Ілюзій віковична мла,
Та правда дивними стожарами
У власнім серці розцвіла...
І прагнучи у хащу зоряну,
Не щезне дума хай свята
Про ниву батьківську незорану,
Де треба сіяти жита.

Так просто все — і сили множаться,
І крила в просторі несуть,
Та серце все-таки тривожиться —
Чи в істину проляже путь?
Не забувай колиски давньої.
Не забувай старих могил,
Де таїна дороги славної.
Де джерело одвічних сил!..

Зоряний ключ*
Ген угорі,
десь поміж хмар,
там серед туч
Чути кличі, чути жалі,
чути плачі, —
Зоряний клин,
зоряний стрій,
зоряний ключ
Лине у даль,
лине у світ, лине в ночі...

Дзвонять замки,
дзвонять церкви,
дзвонять мечі,
В темряві світ,
в пошуку суть, в мареві путь.
Мудрі ключі,
вічні ключі,
щастя ключі
В небі кують,
в сонці кують,
в серці кують.

Ніжне дитя,
тихе дитя,
дивне дитя
Йде до води,
йде до струмка, йде до ключа.
Миле дитя,
рідне дитя,
вічне дитя
Матір стріча,
ранок стріча,
сонце стріча!

Пісня Бояна*

У долині призабутій на калині
Накувала три дороги зозулина,
Накувала сива, накувала
На чарівне Диво-свято, на Купала.
А що першая дорога — у пустелю,
Там самотність свої килими постеле.
А що друга — та під грози-блискавиці,
Ну а третя — до заснулої дівиці...
Та дівиця жде з правіку — не діждеться,
Хто до неї із любов'ю доторкнеться,
Хто вуста її холодні поцілує,
Хто їй казку голубину наворкує.
Три дороги, три дороги, три стежини
Накувала опівночі зозулина,
Накувала сива, накувала
На чарівне Диво-свято, на Купала...

Квітень 1984 р. — серпень 1989 р.